

הסבר בנוגה כזו שתוארה כאן, ניתן גם בזמן האחרון ביותר בכמה חיבורים בעלי-סוף, המבטאים את הגישות ב- נחשבה-הצבאית המערבית אל התמור- דדות כוחות-יבשתיים, או יבשתיים- אויריים, בנימודי יבשת-אירופה. כך, במאמרו המקיף של מפקד בית-הספר- למלחמה הבלגי, גנרל-מיוז קרהאג (ב- "השקפה הצבאית הכללית", המיועדת לשכבה הפיקודית של "נאט"ו), בפרק על טקטיקה-רבתי העוסק ב"הפצלת" חזית כוחות-היריב, שיש לבלמם בחלק מן הגזרות — שולטים היסודות של פעולה על-פי קורפנימי.

כזהו היה בעצם גם המצב — מצב של שתי אפשרויות, בשילובן — שצויין באותן תפי- סות (הקשורות בשמו הנודע של קמיל רוג'רון, הסופר הצרפתי בשאלות מלחמה) בהן הועלתה המחשבה לכונן, בחופי יבשת מערב-אירופה, "ראשי-חוף" מוגנים, מעין "טוברוקים" או "לנינגרדים" שבמלחמת-העולם השניה — ודו- קא לא גדולים-מדי, לבל יהיו מגיניהם פגיעים יתר-על-המידה מבחינה "אטומית". תפיסות אלו — נתקשרה בהן גישה אופרטיבית של "קוים-פנימיים" (לגבי הגנת "ראשי-חוף" כזה, גופו) עם אפשרויות מסוימות של איסטרטגית- "קוים-חיצוניים" (כלפי כלל-כוחותיו של יריב תוקפן, שיימצא בפנים אותה יבשת, נתון בין "ראשי-חוף" אלה — ושואף להשתלט עליהם). אכן, במידה שיגדל הסיכוי לשימוש בפועל בכלי-זין אטומיים רבי-מחץ, יתגבר ממילא גם הספק לגבי האפשרות, במקרה כזה, לקיים בכלל הגנה סטטית-מבוצרת — ויתכן כי תתערער אז גם כל תפיסה בענין "ראשי-חוף" שיוגנו לאורך-זמן.

אך נעתיק-נא את מבטנו אל זירות בעלות מימדים קטנים יותר, בכגון-אלה ידועות היו, למשל, ההשערות שהתהלכו בעתונות-העולם בדבר כינונו, אף באיזור כמו דרום-תורכיה,

אם נפתח בהיקף עולמי — הרי כל הענין, למשל, של טבעת-הבסיסים האמריקאית, המש- הרעת על פני ארבעה חלקי-תבל, אינו אלא גילוי בן-זמננו לנצח האיסטרטגיה של "קוים- חיצוניים"; וההיערכות של הגוש הסובייטי — עכ"פ, בשלב מסוים — עוררה יותר את הרושם של היותה מושתתת על יסוד של "קוים-פני- מיים".

אם נעבור אל היקף מצומצם קצת-יותר, של זירת-אירופה וה"נספחות" שלצדיה (קרי, ב- ראשובראשונה — תורכיה), למשל — נראה תופעה מענינת, לגבי זירה זו היו, כנראה, במשך שנים אחדות מהלכים לתפיסה "אלטר- נטיבית" (לעומת תפיסת-"נאט"ו" המקובלת) של איסטרטגיה אמריקאית: — התפיסה של איסטרטגיה "פריפרית", המתבססת על קשת בסיסים אויריים-אטומיים באיים הבריטיים, הצי-האיי הפירינאי, צפון-מערב אפריקה, ולפי גירסה מרחיבה — גם בתורכיה; דהיינו, תפי- סה בעלת אופי "חיצוני" בולט, ולעומת זאת, ידוע אופיין של התפיסות בענין עצם ההגנה על מערב-אירופה, הגנה החייבת להתבצע לאורך חזית שאמנם תהיה קצרה ככל-האפשר — אך בכל זאת נרחבת-מאוד לעומת האפשרות לרווחתה ע"י גופים-לוחמים מגינים, העוצבות המגינות בחזית כזו תצטרכנה כמובן לנצל את רשת-הדרכים הטובה שבעורפן (ויתכן — טידורייטיס משוכללים) בכדי להזיז-עצמן בזרירות ימינה ושמאלה, מקצת-אחורה ושוב קדימה — על-מנת להלום מהלומות קצרות, פעם בזה מגופי-אויב מתקדמים ופעם בזה, ולעתים אף על-מנת להוות "מסכים-ניידים" לפני גופים אלה, לבל ימתם. כלומר, שמדובר כאן בתפיסות שהן השתקפות מובהקת לאמנות- האופרטיבית של פעולה לפי "קוים-פנימיים"; אם גם אין הן מגיעות (כנראה) — מחמת הצמ- צום היחסי של המרחב התמרוני, ובראש- וראשונה בשל טיב יחסי הכוחות) אל הרמה האיסטרטגית של מהלכים-ומהלומות מוחצ- ניים-מכריעים, שהם תכלית מגמתו של כוח הפועל "לפי הקורפנימי".

הוא לא-מעט זשת המצבים

זפנימי) להצ- ידעו המתכ- זה כיאות, או זלי הראוי לו, זאן המחשבה, זישה נפתחות ליצור את ה- טבע להקימו? הדברים.

ניתוחיו אלה זורא להסכים למשל, עם לפי "קוים- לפי "קוים- זעיה שנוסחו זר, באופן כה זם של מפקד זתלם גם אם זנות השונות

כאן את ההנ- זו כולה — בדורנו זה, זברת-והולכת זע"י גורמים זני ופגיעה- זמים החדשים זמכניסים, גם זניים, חימו- זבהרבה מאלה זיה זו — של זץ" עצמה — שבשיקולים שונים אחד זתר והיקפי- זגרת-המב-

של "ראש-חוף" מוגן מעין-זה; דהיינו, בסיס- מוגן אשר ברור כי אילו הוקם היה נמצא מ- מילא פועל, לצורכי הגנת-העצמית, לפי "קוים-פנימיים", במידה שמדובר בטוחים של התגוננות-מקומית — אך מבחינה איסטרטגית היה מהוה מעין שלוחה-קדמית, והסתעפות- למזרח, של איסטרטגית- "קוים-חיצוניים" (כמ- עט ואפשר לאמור: איסטרטגיה "פריפרית"). הרי שגם בתחום גיאוגרפי זה, המרוחק מזירה

מרכזית כזו של אירופה, עלולים אנו ללא- ספק להתקל בדוגמאות בולטות לעובדה כי הפרובלימטיקה של אותה "ברירה" בין "קו- פנימי" ו"קו-חיצוני", לה מקדיש ספרו של א. ברן תשומת-לב כה מרובה, מוסיפה להיות אקטואלית ומוחשית גם בחישוביה ומערכיה של התכונה הצבאית והבטחונית כיום-הזה: — לא רק בזירות-הענקים, אלא אף בזירות "משניות" וצנועות-מימד יותר.

ה.קוים" במעמדן הצבאי של מדינות-בודדות

בון יכול עדיין להיעשות בלי חובת-ההתחשבות המפורשת באפשרות שיופעל נשק גרעיני- טילי.

יוגוסלביה של ראשית שנות-החמישים, יי- ראתה עצמה מוקפת מצפון, ממזרח, ומדרום- מערב ע"י ארבע מדינות עוינות — ספק אם יכלה לתכנן את האיסטרטגיה-לשעת-חירום שלה אחרת מאשר לפי מתכונת מובהקת של "קוים-פנימיים" (יש לשער — בגירסה ההג- נתית-המשהה, לפחות ברובה). תכונה הצבאי

דאינו כי גורמים של "קו-חוף" ו"קו- פנים" הם, כנראה, בגדר שיקולים-של-מש, לגבי "זירות-משנה" כלגבי זירות-רבתי אפ- שריות, אף במסגרת מלחמה גרעינית וטילית. הרי שעל אחת-כמה-הזוכמה כך הוא הדבר לגבי מצביהן האיסטרטגיים של אותן "מדינות- בפני-עצמן", בין בינוניות ובין קטנות, הנאל- צות לעשות את חשבונן האיסטרטגי-הצבאי במבודד, או במבודד-למחצה; וזאת, כמובן, ביתר-שאת ובפחות הסתייגויות, כאשר החש-

נסיון-מלחמות — או לקח תכונה-צבאית?

לדורות, את דפוס-המחשבה והמקשה הצבאיים; והתכונה הצבאית של היום ב, "עולם הגדול" הנה, במידה לא-קטנה, תכונה המתנהלת באזירת-הישערות והישובי-האפשרי, אך לא הודאי, אלא יזוהי, כנראה, המציאות הצבאית של התקופה הנוכחית — ואין לנו אחרת, ידפיה ניוק יהיה לבוון את הישבונה, מוגמתם והדרכתם-המוקדמת של צב- אות קיימים-בפועל, על-כן, כה מה שני אמר לעיל בדבר המישך-האקטואליות של הגורמים והבעיות העיקריים המ- צגים כספר, נאמר על יסוד טיב ההת- כוננות המצויה, או המסתכונת, בצב- אות של ימינו-אלה; והריהו מציאותי ויטריר כישביל תקופתנו זו, כפי שהנה.

אכן, אפשר כאן להקשות: — האם כל הדוגמאות הללו, מתקופתנו-אנו, שאובות כבר מנסיוןן של מלחמות — או רק מעולמה של תפונה-צבאית, ה- מתנהלת לאור שיקולים שמקורם רק בהשערות ובהערכות על אפשרויות, אשר טרם נבחנו במבחן-המלחמה הג- רלי? ודאי שמחויין ללקחן המוגבל של מלחמות, "מקומיות" מסוימות, אשר העיקרית שבהן היתה מלחמת- קוריאה (ואף היא היתה, כידוע, "בלתי-גרעינית" — ואף, "בלתי-טי- לית", פרט אולי לניסויי מבטים), לא נתחדשו, מאז היכתב, "אמנות-המלח- מה", מצבים של התנסות במבחיני- מלחמה, מסוג אלה הקובעים, לדור או

של הודו — אי-אפשר אותה מתכונת (אלא בגירסה התקפית, לפ- סתו, לעומת זאת, י- שלא לבחור — בנ- במה שנוגע לפינה האי-הודי הגדול, וק- הודו בתוך שטחיה- "פנימיים" — לגבי

אף באשר לחזיון מ- לאמצע המאה-העשר- למסתכל להבחין במ- מלחמות כאלו משמ- בערבוביה, ושוב י- סלביה של ראשי- הונקוממות נגד כובל- היא הנותנת לנו א- לכך: — תחילה נ- פים כוחות עוינים,

פנימי; הניידות-ה- זנים איפשרה להם- האפשרויות הטמו- הומן, עם התפשט- אלה לשרשרות ה- של הכובשים, או- הפרטיזני החל מנ- של "קוים-חיצוני- מניים, בנצלם את- את זו של עוצבות- פעלו תכופות לפ- פנימי", דומה ל-

ודאי שיצדק ה- "זירות-בכוח" מ- מדינות של מלח- בות מתחום מלח- מתיחסות למצב- צורך להתחשב

ים אנו ללא-
לעובדה כי
ה" בין "קר-
ז ספרו של א.
וסיפה להיות
ביה ומערכיה
כיום-הזה: —
אף בזירות

ת:ההתחשבות
נשק גרעיני-
החמישים, ש-
מזרח ומדרום-
ת — ספק אם
ז'לשעת-חירום
ת מובהקת של
בגירסה ההג'
תכונה הצבאי

ה והמעשה
ת של היום
ז לא-קטנה,
ת-השערות
ודאי, אלא
צבאית של
לנו אהרת,
ת הישגים,
ת של צב-
כל מה שנ-
אקטואליות
קריים המו-
טיב ההת-
מנת, בצב-
זו מציאותי
כפי שהנת,

של הודו — אי-אפשר שלא יהיה מושתת על
אותה מתכונת (אלא במקרה שלה — בודאי
בגירסה הווקנטיוו. לפחות בכיוון אחד). פאפי-
הה לעומת זאת יכולה אולי לבחור — או
למחוק — בנוסחה-מחשבה "חיצוניים"
כמה שנוגע לפינה הצפון-מזרחית של חצי-
האי ההודי הגדול. ולתחומי המגע שבינה לבין
הודו בתוך שטחיה-היא ובתוך קשמיר; וכ-
"פנימיים" — לגבי סכנות הצפויות לה אולי

מצפון-מערב (מעבר אפגניסטן, יתכן). אך
באשר לאיסטרטגיה הכוללת שלה בצפון-
הינדוסתן לשעת-חירום אפשרית — אין כלל
לפאסיסטן חופש-ברירה, והיא מצווה על תכ-
נון מובהק בקור-חיצוני.

אכן, נקל לראות כי ברוב המקרים האלה
יורגש מאוד כובד-השיקולים שלטובת הקו-
הפנימי.

לקח מלחמות-מרידה-והתנגדות

תוך שוני מסוים במצבים-גיאוגרפיים וטק-
טיים, היה נסיונה של מלחמת הודו-סין הארו-
כה, בשנות 1954—1946, גרעינים של מצבים
ואורח-הפעולה כנ"ל, אם גם מצומצמים יותר,
נראו גם במלחמת-הגריליה שבצפון-הודו, בש-
נות 1946—1949. מקרה מיוחד-במינו של מל-
המת-שחרור מקומית ה"מותנעת" ונישאת ע"י
הדירת בני-ברית מבחוז — היתה השתת-
רותה של הבש ב'41-1940; זו היתה דוגמה
בולטת למסע-מלחמה משולב שהתנהל על
טהרת ה"קוים-החיצוניים". לעומת זאת, הת-
קוממותם של תומכי פידל-קסטרו בקובה —
במידה שניתן לעמוד על מהלכה — היתה
בראשיתה, ובשלביה המכריעים, מושתתת
בעיקר על השימוש ב"קורפנימי".

הרי שגם בתחום ספציפי זה של מלחמות
רואים אנו כי מופיעות בו, כגורמים מציאות-
תיים, שתי הצורות גם-יחד; אך צירופי-
המסיבות (ושינויי-המסיבות) — הם הקובעים
איזו מהן הנה העדיפה והנחוצה בכל מצב-
נתון ובכל שלב מסוים של ההאבקות.

הבחינה ה"אורית" בהצגת הסוגיה כיום

גרעיני וטילי, אכן, נכון הוא כי כל אשר נאמר
לעיל על האקטואליות והמציאותיות של גורמי
"קורפנימי" ו"קור-חיצוני" — ודאי שחל ביתר-
שאת, ובפחות הסתייגות, על מצבים בהם
אינה קיימת חובה של התחשבות מפורשת כזו;
ואולי אף יאמר האומר כי לגבי מצבים כאלה

ידאי שיצדק המעיר כי גם הדוגמאות ביהס
ל"זירות-בכוח" בעלות אופי "צדדי", ולמע-
מזן של מדינות מבודדות — וגם אלו השאו-
רות מתחום מלחמת-המרד וה"התנגדות" —
מתיחסות למצבים בהם לא היה (או לא בלט)
צורך להתחשב באפשרויות הפעלתו של נשק

אין בכלל צורך להתוכח על מידת-האקטואליות של גורמי "קו-פנימי" ו"קו-חיצוני" — אלא יש רק לבדוק ולברר מתי, באיזה תנאים ומסיבות, עדיפה הנקיטה בצורת-הפעולה האחת או ה-אחרת, שהרי המלחמות — עודן מתנהלות "כמקובל".

ברם, האמת היא כי אפילו בשלב ה"ערב-טילי" כבר מתחיל הגורם של כוחות-האוויר הסיילוניים, המהירים וארוכי-הטווח להשפיע השפעה איסטרטגית מסוימת, המעמידה כמה מן התפיסות המסורתיות של המחשבה-הצבאית לפחות בראשית-מבחנן; עליכן כדאי אולי להקדיש מלים מספר לבחינתה של ה-סוגיה גם בתחום זה של השפעת כוחות-האוויר בגילוייהם החדשים ביותר על סוגית ה"קוים" במלחמה. שוב ניתן לומר את אשר נאמר כאן כבר פעמים-מספר: — רבות מן המסיבות משתנות, שיקולים טכניים וטקטיים מסוימים משנים-אופים — אך עיקרם של הגורמים הראשיים מוסיף להתקיים ולפעול. גדלו במידה-לא-שוערה טווח-הפגיעה, הן של ה"פועלים-מבפנים" והן של ה"פועלים-מבחוץ", מהירות פגיעותיהם ופתאומיותן (או היפוכו-של-דבר, באם משכיל המכ"מ לעשות-מלאכתו) ועצמת פגיעתם; ופחתה עד מאוד מידת הסיכוי ליירוט מוצלח של התוקפים, או להדיפתם ע"י מערך ארטילרי-נגד-מטוסי. וב-צד נתוניט אלה — ולא במעט כתוצאה מהם — נתוסף עוד נתון בעל ערך בלתי-מבוטל:

ברירה — או תשלובת?

ראינו, איפוא, כי דבר המשך-האקטואליות (עכ"פ, בתקופת-המעבר הנוכחית) של שיקולי ה"קו-הפנימי" וה"קו-החיצוני" חל לא רק על ענקי-העולם, אלא הוא ממשי לא פחות גם לגבי כל מדינה וצבא המחשבים עתה את חשבונם לשנות-תכונה-בטחונות, ולימי מבחן-מלחמה כייבואו. אך כאן יש, אולי, צורך בהסתייגות מפורשת מבחינה חיונית אחת, הסתייגות שתתיחס לאו-דוקא לזמננו-זה בלבד כי אם תחול גם על תקופות העבר, עצם הצגתו במרכאות של הביטוי "ברירה", אשר

האפשרות הרבה-יותר לפזר פיזור נרחב יותר על פני מרחקים גדולים (אם רק מצוי המרחב הגיאוגרפי) את רשת שדות-התעופה, והרי מכך נובעת אזי תוצאה כפולה: — א. קושי רב-יותר למחוק-עדי-גמירה את אחד היריבים ה"חיצוניים" — כאקדמה, או כמבצע-לוואי, לפעולה מכרעת נגד כוחות-היבשה העיקריים שלו; ב. מכשול גיאוגרפי רב-יותר (מכשול-המרחק) להשתלטות כוחות-יבשה "רגילים" שלך-עצמך, בשלב-המסיים של מסע-המלחמה, על כל חוליותיה של שרשרת-בסיסים כזו. ברם, אין ספק שבאוצר-אמצעים של המלחמה החדשה (אפילו בשלביה ה"טרום-טיליים" ו"טרום-גרעיניים") מצויות תחבולות-מענה ממשיות גם לבעיות חדשות כאלו.

...

ניתן אולי לומר כי, דווקא הקשיים המוגברים — העלולים עתה להיגרם, מבחינות מסוימות, למי שנמצא, מבחינה אובייקטיבית במצב של "קוים-פנימיים" — הם העשויים לאלצו, ביתר-תוקף, לנקוט אורח נמרץ-ביותר של פעולה לפי ה"קו-הפנימי", המכוונת ל-סילוקו המהיר, ובהקדם, של לפחות אחד מבין יריביו. נמצא, איפוא, כי, על אף התמורות שבמימדיהן וטיבן של האפשרויות הטכניות, עצם יחסי-הגומלין שבין ה"חיצוני" וה"פנימי", בהתמודדות הנדרשת במקרה מלחמה, לא נש-תנו ביסודם.

הקורא אולי כבר שם את לבו אליו, היה בו כדי לרמוז כי — עם כל חיוניות ההבדל שבין אותן שתי צורות של פעולה-מבצעית ועם כל כובד המסקנות הרבות הנובעות, בכל מקרה ומקרה, מהבדל זה — אין לקבל את התפיסה המציגה שתי צורות אלו כ"מנוגדות" זול-לזו, שהרי האמת היא — ודבר זה חל כמובן על מדינות וצבאות מן הסוג ה"קטן" וה"בינוני" ממש כשם שהוא חל על מעצמות-רבתי — כי בדרך-כלל אין לו למצביא, או למטה-המתכנן, חופש ברירה בין צורה אחת

נרחב יותר
צוי המרחב
נופה. והרי
- א. קושי
ד היריבים
כצעלואאי,
העיקרים
- (מכשול-
"רגילים"
"המלחמה,
יסים כזו.
המלחמה-
"ליים" ו-
צענה ממ-

ם המוג-
מבחינות
יקטיבית
העשויים
צ"ביותר
ונת ל-
חד מבין
תמורות
טכניות.
פנימי,
לא נש-

זיה בו
ל שבין
עם כל
מקרה
התפי-
גדות"
ה חל
"קטן"
מות"
א. או
אחת

למשנה. תנאים גיאוגרפיים-מדיניים, נתונים של עצמה-צבאית יחסית, וציוויה של ה-איסטרטגיה-הכללית של ארצו מכתבים לו, בעצם, את הנקיטה בזו או באחרת - או נשנויה גם יחד (בין שהדבר ייעשה בעת-זבעונה-אותה, דהיינו בזירזון או בחזיתות ה-יזנות - ובין שיתגשם בשלבי השונים, מבהינת הזמן, של המבצע). והנה, אפילו ב-דוגמאות המעטות שהובאו-לעיל למצבי "קוים-פנימיים" ו"קוים-חיצוניים" המסתמ-נים במסגרתה של התכונה הצבאית הנראית-לעין, או המשווערת, בזמננו זה, - יכול היה הקורא להבחין במקרים אחדים בהם נשתלבו שני הצורות, בדרך זו או אחרת, במסגרת אותה ההיערכות עצמה. האמת היא כי כזה היה מצב-הדברים בכל תקופותיה של ההיס-טוריה הצבאית, ואך טבעי הוא כי כך מוסיף להיות הדבר גם כעת וממילא מובן כי כך הוא אף באותם איזורים וזירות אשר בהם טרם החלו החישובים האופרטיביים להיעשות בלשון האפשרויות ה"גרעיניות" וה"טיליות". נקל להעלות דוגמאות, בדומה לאלו שכבר צוינו כאן, של מדינות בעלות מצב "כפול". אלו הן מדינות, הנתונות בין ארצות עוינות ואשר מצבן "גוזר" עליהן את האיסטרטגיה של "קוים-פנימיים"; ועם זאת אופי גבולותיהן (אודבר שיש לו למעשה, במציאות-המבצעית, אותה משמעות עצמה - מצב אפשרויות התחבורה והתנועה לאורך גבולות אלה, בעורפם ואל-מעבר להם) מעמיד אותן לפנות באחדות מן החזיתות הצבאיות שלהן, במצב אופרטיבי של "קוים-חיצוניים" כלפי אויביהן שבחזיתות אלו. נמצא, כי ממילא מתהווה אזי מצב מורכב ו"כפול". הלא אויבים כאלה עצמם, מבהינה אוביקטיבית, הריהם מהוים - בתוקף המצב הגיאוגרפי-האיסטר-טגי - ביחס למדינה כזו, "איום" לפי "קוים-חיצוניים" משלהם, המכוונים כלפיה, אך בעוד שיריבתם זו נמצאת, איפוא, לגביהם, בכל-לותה במעמד של "קו-פנימי" - יעמדו הם בכל זאת בחזיתות מסוימות במצב של "קו-פנימי", ויהיו נתונים בקשת ה"קוים-החיצו-ניים" של יריבתם, דוגמאות למצבים מסוג

זה אפשר למצוא, כאמור, בחלקי תבל שונים ביותר - רחוקים מאתנו, וגם קרובים-למדי. ובמצבים מעין-אלה - האם לא יהיה זה בגדר הכרח אוביקטיבי, כמעט חרוץ-וגזור, כי צבאה של מדינה כזו יתכנן את מלהמותיו האפשריות במגמה כפולה, שאפשר אולי לכ-נותה כמגמה של "שילוב-קוים"? ניתן לשער כי את תכנונו יעשה צבא כזה בנוסח איסטר-טגי של "קוים-פנימיים" (כמובן, תוך התחש-בות מפורשת באותם שינויים מרחיקי-לכת שנגרמו עתה, בהשפעת הגורמים הטכנולוגיים החדשים, בכל מושגי מרחב ומרחק, זמן וקצב - במידה שגורמים חדשים אלה הנם כבר אקטואליים באותה זירה מסוימת), אך עם זאת יבקש אזי לבצע שלבים אחדים, לפחות, מבין שלבים של איסטרטגיה זו - שממילא תהיה בודאי משהה-כאן ותוקפת-שם (כפי שלמעשה חייבת להיות, לפי עצם הגדרת-מהותה, כל איסטרטגיה של קוים-פנימיים) - בדרכים השאובות מאוצר-אמצעיהם של מבצעי ה"קו-החיצוני". במיוחד יהיה צבא כזה נוטה לכך, כמובן, בזירות-המשנה בעלות אופי של "קו-חיצוני", המצויות, כפי שכבר צויין, גם אצלו. שלבים כאלה יתכן וינסה לבצע (אם יבחר בגירסה תוקפנית של שלב כזה) או בדרך של מהלומות קונצנטריות, "מתמקדות", או אף בזו של תנועות מנתקות-מכתרות, ויתכן גם כי ינקוט - במידה שיבחר בגירסה המשהה של אותו שלב - בדרך של בלימה-והשהיה באחדות מגורות של אותה זירת-משנה, ו-לעומת זאת של דקירות מפגן-והסחה ב-זרות אחרות שבה, (אם כי הגורמים, הן של בלימה והן של הסחה, עשויים, כמובן, להכלל כחלקים גם במסגרות אופרטיביות של גירסה תוקפנית לאותו שלב). די בכך שנגולל לפני עינינו, ולו-לרגע, את התשלובת המורכבת הזאת - על רבדי-הרבדים של ה"חיצוני" וה"פנימי" שבה - בשביל שניזכר מיד עד כמה לא תתכן, במציאות, הצגה "קוטבית", מנוגדת-מעיקרה, של שתי הצורות המבצעיות הללו כפי שנוטה לעתים, ובמקצת יתר-על המידה, לנסח את הדבר מחברו של הספר "אמנות-המלחמה".

בחינות חדשות בשיקולי-המבצעי

(ג' נקודות)

להן הוקצה בתכנון התפקיד המשהה מהיום, כמובן, מהלכי-אקדמה חלקיים שונים (ש-אינם, בעצם, אלא צדה האחר של אותה מטבע...).

כוונת ציונים אלה היא להדגיש את הצורך שיובא בחשבון ה"תיקון" הנחוץ לא רק לגבי אמות-המידה של אפשרויות התנועה והפגיעה (או, מאידך-גיסא — ההתרחקות והחמיקה) אשר גדלו לפתע פיי-כמה — אלא גם לגבי פוטנציאל האפשרויות הטכניות-הצבאיות החדשות באשר להגברת גורמי-הבלימה וההשהיה; אם גם למבטי-הראשון אין הוא נראה כה רב-רושם באפשרויותיה הדרמטיות של מלחמת-בזק תוקפנית בי-נוסח-החדיש.

למותר, אולי, לציין כי יכולת-השהיה (או אף יכולת-בלימה) מוגברת כזו תהיה חיונית במיוחד בשירותה של צורת-האיס-טרטגיה המיוסדת על מצבים של "קויס-פנימיים" — צורת-איסטרטגיה שכל מהותה מותנית, כידוע, באפשרויות והישובים להשיג את "רווח-הזמן". אם כי, כמובן, במידה רב-אפשרויות-השהיה כאלו תופעלנה להאטת זינוקו המהיר של בעל ה"קו-הפנימי" עצמו, שכל תכליתו היא פגיעה זריזה ומחצנית — תצמח מהן תועלת לבעל ה"קו-החיצוני". בכל זאת, בחשבון אחרון, נראה גורם זה כמסייע יותר בידי אותו צבא הפועל ב"קו-הפנימי".

ב. ענף בטכניקה-הצבאית אשר התקדם בדור האחרון במהירות מסהרת-ממש, אך השפעתו מורגשת (או מובנת) ברבים פחות אולי מזו של אמצעי-הפגיעה החדשים וטווח-חיהם, הוא ענף התצפית, על מלוא-גילוייה הרבים והמגוונים, הניכריים, הצילומיים, ה"אינפרא-אדומים", האקוסטיים וכו'. אמצעי-עים אלה, ברובם הגדול, לא זכו עדיין למבחן מלחמה של ממש (שכן רק חלקם נבחנו למעשה ב"תקופת-הילדות" שלהם כבר במלחמת-העולם השנייה); ויכולתם לגלות בעוד

כל מי שמקבל את ההנחה כי גם בזמננו יצטרך כל מפקד לנקוט במבצעיו (בשלמות חלקית, או במשולב) את אורחי-הפעולה לפי "קויס-פנימיים" או לפי "החיצוניים", יצטרך כמובן גם לשאול את עצמו: — "ומה בדבר כל אותם שיקולים מעשיים-שימושיים, ש-הוצגו בבהירות כזו בספרו של א. ברן, בנתחו את המציאות המבצעית? שמא יש עתה צורך לתקנם, או לסייגם או אף להוסיף עליהם?" כאמור, כל נסיון ליישם אל מציאות-היום הגדרות ושיקולים אלה שנתגבשו מלקחי-העבר חייב עתה להיעשות, קודם כל, תוך "תיקון" אמות-המידה (הן של מרחב ומרחק והן של זמן), שנשתנו הרבה בתוקף גורמי ההתפתחות הטכנית החדשה. אך ברור שאין-די כאן בשינוי כללי וסתמי של מושגי המידות והמימדים; ולפחות לגבי בחינות אחדות של השיקול-המבצעי שידרש עתה — יש הכרח לנסות ולפרש את טיב השינויים העלולים לחול בהן. נסתפק כאן בציון שלוש נקודות כאלו, העשויות להשפיע על שיקולי-ה"קויס" ו-לשנות את מאונם, אם בסייען יותר לצד הפועל לפי ה"קו-הפנימי" — ואם לזה ה-פועל לפי ה"קו-החיצוני".

א. שימוש מושכל באפשרויות (אלו שכבר נוצלו, ואלו שבכוח) של הטכניקה-הצבאית החדשה ושל אמצעי-הקרבות-התנועה המת-פתחים עשוי להגדיל בהרבה לא רק — כמקובל — את כושר-הפגיעה, אלא אף את יכולת-ההשהיה, בשלבים ה"טרום-גרעיניים" עשוי הדבר למצוא את ביטויו גם באמצעים נייחים וגם בתמרינות מעולה של כוחות-השהיה-והסחה (יבשתיים-רגילים — ו"תלת-מימדיים"). ואילו בשלב ה"גרעיני" (כולל גלגולו הרדיולוגי וכן מכלול האפשרויות של "לוחמת A B C" המטופחת בצבאות חדי-שים רבים) עולק הוא להתבטא בהפעלת אמצעים אלה ליצירת מכשולים, המתהווים במהירות ומתקיימים למשך פרקי-זמן שו-נים: סוג אפשרי מיוחד של השהיה, בגזרות

מועד תנועות וסיכולן של תנועות מעשה-מלחמה נ מאפשרויותיהם אולם אין ספק מעל-לכל במלוא מבוטלת כלל — בים) — על מהלכי-מלחמה זה (ומותר לכנו יכולתו של מכש אל מעבר לאפשר ושל המשקפת, וראשונה גורם כווי זינוקי-האפ גם למתגונן-הה כי יש בו יותר החיצוניים" — תפקידו של ב. ג. שונה אוי המחדש" השק המשפיעים על הקיר". מצד א (או אף נפרצו) ריים, הואשון — הלא ראינו במסיבות מיוחד היקף, בפרשו בהרבה ואם במלחמת-העול בזו הגרמני פרשות הפוכו של כוחות הק תוניסיה ואחר צלח דרך היני (כמאחז-הונגנ המדבר, "ים- כמודגם במלח שהצבא ה"נלך התובלה המנ איטלקיות בס וכן במידה-מ

יד המשה מהוים, ולקיים שונים (ש- האחר של אותה

להדגיש את הצורך "הנחין לא רק אפשרויות התנועה — ההתרחקות ע פייכמה — אלא שרויות הטכניות — להגברת גורמי- גם למבט-הראשון ושם באפשרויות בוק תוקפנית ב-

כי יכולת-השהייה וגברת כזו תהיה של צורת-האיס צבים של "קוים- טגיה שכל מהותה ז וחישובים להש- כמובן, במידה ו- תופעלנה להאטת קו-הפנימי" עצמו, ריזה ומחצנית — ל "קו-החיצוני". נראה גורם זה ובא הפועל ב"קו-

ית אשר התקדם וסחררת-ממש, אך נת) ברבים פחות זה החדשים וטווי על מלוא-גילוייו יים, הצילומיים, טיים וכו'. אמצ- זכו עדיין למבחן זלקם נבחנו למע- ס כבר במלחמת- ז לגלות בעוד

מועד תנועות יריב ולתרום לקידום-פניהן וסיכולן של תנועות אלו טרם הומחשה ב- נושאו-תלחנה נרחב שבפועל (אם גם נוקצות מאפשרויותיהם אלו הוכחו בזירת-קוריאה). אולם אין ספק בכך כי אמצעים אלה — מעל-לכל במלחמת-אוויר, אך במידה לא- מבוטלת כלל גם בלוחמת-הקרקע (ובודאי — בים) — ישפיעו השפעה עמוקה-למדי על מהלכי-מלחמה רבים ושונים. גורם חדש זה (ומותר לכנותו כך — שכן עתה חורגת יכולתו של מכלול אמצעים זה הרחק-הרחק אל מעבר לאפשרויות התצפית של העין, ושל המשקפת, שבזמנים-עברו). הוא בראש- וראשונה גורם הגורע (לפחות להלכה) מסי- כיי זינוקי-האפתעה, אף כי עשוי הוא לסייע גם למתגונן-המשהה, ובסיכום, ניתן לחשוב כי יש בו יותר כדי-להקל על בעלי ה"קוים- החיצוניים" — וממילא, כדי-להכביד על תפקידו של בעל "הקו-הפנימי".

ג. שונה אופיו (והשפעתו) של ה"שיקול- המחודש" השלישי — של מכלול הגורמים המשפיעים על אפשרויות "לחיצת האויב אל הקיר". מצד אחד — נתרופפו או "נתנמכו" (או אף נפרצו) אחדים מן ה"קירות" האפש- ריים. הראשון והאדיר והמוכר שבכולם, היס — הלא ראינו כיצד נסלל על פניו (אמנם, במסיבות מיוחדות-למדי) "גשר-ספינות" רב- היקף, בפרשת-דיונקרק, ובדומה לכך, אם בהרבה ואם במעט, קרה בעוד מספר פרשות במלחמת-העולם-השניה — בצד הבריטי, ואף בזה הגרמני והסוביטי — אם כי היו גם פרשות הפוכות, בהן סוכלו נסיונות-ההיחלצות של כוחות הלחצים-אל-הים (כגון סינגפור, תוניסיה ואחת מפרשות קרים); ופינוי מו- צלח דרך הים נתרחש גם במלחמת-קוריאה (במאחז-הונגנס). ה"קיר" השני — הלא הוא המדבר, "ים-החול" — נפרץ לכאורה לרווחה כמודגם במלחמות צפון-אפריקה, אמנם בתנאי שהצבא ה"גלחץ" שמר בידיו על מלוא אמצעי- התובלה המנועיים שלו (ולקח הדיביזיות ה- איטלקיות בסיום מערכת אל-עלמין — יוכיח; וכן במידה-מסויימת — לקח "כיס אבו-עגיי-

לה", במלחמת-סיני). ביחס לשנים אלה גם יחד — ים-המים ו"ים-החולות — הדבר המכריע לגבי מידת "אטימותם" או "פרי- צותם" בפני גייסות "גלחצים-אלי-קיר" הוא מידת הפעלת כוחות-משבשים-ומונבים ע"י ה"לוחץ" למניעת נטיגה: — ציי-פני-הים, צוללות ומטוסים — בים וכוחות-אוויר (ואולי גם כוחות-פשיטה קלים) — במדבר. הערך הקיים והבלתי-משתנה-ביותר, בתפקיד זה של מכשול או "קיר" גיאוגרפי-טבעי, נודע אולי בתקופתנו לרכסי-הרים גבוהים וקשי-מעבר. התעבורה האווירית יכולה אמנם להלך, גם על פני אלה, גרעיני-פיקוד ומומחים של צבא- מוקף (בדומה למה שעשו במקצת הגרמנים, במסיבות מהותיות דומות אם גם שונות מ- בחינה טופוגרפית, בטבעת-סטלינגרד, או ה- אמריקנים — בפיליפינים, במעשה-החילוץ של מק-ארטור), או אף למלט כליזין רבי-ערך מעטים; אך ספק אם יש בידה "להפוך הרים למישור" בפני צבא נסוג, על עיקר לוחמיו ואזנו, באם נדחף הוא לא לתוך עמקי-מעבר, כי אם אל חומות-הר תלולות, ואשר נאמר לגבי הרים חל, ביסודו, גם על שטחי-ביצות. לעומת זה, קווי-הנהרות רק לעתים רחוקות מילאו, במהלכה של מלחמת-העולם השניה, תפקיד- עוצר כה מכריע, אם כי אין בודאי לזלזל גם בהם בתור מכשול, בפני תוקף או נסוג, לפרק- זמן מוגבל.

יצוין, כי דוגמה מאלפת לכך כיצד גם בקעות-מעבר בשטח הררי עלולות ליי- הפך מדרכי-נטיגה למלכודת-מות (ו- "פקקי" מחסום אופרטיביים) ניתנה כבר ב-1918 בארץ-ישראל, כי אשר נסיגת הארמיה-השביעית התור- כית נחסמה בואדי-פאריע, מ- דרום-מזרח לשכם, ע"י ההפצצה ו- ההבזקה של טייסות חיל-האוויר ה- בריטי.

נוכל על-כן לסכם כי תוקפם ואטימותם של "קירות" טבעיים שבעורפו של צבא "גלחץ" נתרופפו במקצת, אולם ערכם רב עדיין, ואף ניתן לעשותו לכמעט-מוחלט באם

יופעלו לשם כך כוחות-הפרעה מתאימים. אך לעומת כל אלה מופיע עתה, גם בשדה זה, גורם טכני-צבאי חדש: היכולת המוגברת ליצור "קירות" מלאכותיים (או להשלים את הטבעיים) בעורפו של צבא-יריב. בעתיד יתכן כי יכולת זו תתבטא בדמות רצועות-מחסום אטומיות (או אחרות, מכמה סוגים אפשריים) אשר תוכלנה באמצעות מטוסים או טילים, אך כבר בשלבי-התפתחות קרובים-יותר יתכן ויתכן להשיג אפקט דומה (ולעתים אף יותר יעיל ותכליתי — ויותר דינמי) באמצעים פחות "טיטניים": — בין ע"י "הסתננות אופרטיבית", בקנה-מידה נרחב אם כי באמצעות פלגות לא-גדולות וקלות-תנועה, שתתרכזנה אח"כ ל"מסך", בעל צפיפות זו או אחרת, בעורפו של היריב; וכן בעזרת כוחות מוצנחים ומונחתים מכל הסוגים ובני-הסוגים המצויים או המתפתחים כיום (וזאת ביחוד במצבים בהם יכולים הללו אף לסמוך על המשך-תמיכתה של אוויריה בעלת-כוח). כמובן, שגם במקרים כאלה של יצירת "קיר מלאכותי" בעורף היריב, האפשרות התכליתית ביותר תהיה זו בה ינוצל גם לכך מכשול טבעי קיים, אם כי בלתי-מספיק כשלעצמו, כגון: רכס-הרים שמוצויים בו "פתחים" או נהר בעל נקודות-מעבר אחדות. והלא אלה הם המצבים שבהם גם יימצאו בודאי התנאים הטופוגרפיים-ההגנתיים הנוחים ביותר בשביל היאחזותם והתיצבותם לקרב של כוחות מוגבלים כאלה, ה"נזרקים" אל עורף-אויב והמצויים על עמידת-התגוננות עד לאותו שלב-במצע בו יגבר לחצם של הכוחות-העיקריים, הלוחצים על ה"גלחץ".

במבט-כולל אפשר, איפוא, לראות כי טיבם של ה"קירות" האופרטיביים האפשריים, לצורך לחיצת יריב אליהם, נשתנה במידה מסוימת וכי מידת-יעילותם של אחדים מהם פחתה במידת-מה, אך תוספת הפתחים-לפעור-לה הנפתחים עקב היכולת הטכנית המוגברת, שצמחה ורבחה הן בתנועה והובלה והן במצעי פגיעה וחסמה, מגדילה מאוד את הסיכויים להקמת "קירות" — ואפילו במצבים גיאוגרפיים בהם חסרו הגתונים הטבעיים ה-

מספיקים לכך. בסופו-של-דבר — סיכויי ה"לחיצה" (כמובן — במצבים איסטרטגיים וביחסיי-כוחות, המאפשרים מעשה כזה מעיקרו) נראים עתה רבים יותר מאשר בעבר. נקל להבין כי שינוי כזה באפשרויות עשוי להועיל בראש-וראשונה לצד הנתון במצב של "קוים-פנימיים" שכן צבאות ה"קוים-החיצוניים" אינם זקוקים כלל ליצירת "קירות" ליריבם — הלז הרי נמצא ממילא בין מספר "קירות" כאלה, שהם — צבאות אויביו אלה ושטחי-מדינותיהם.

בסכמנו את שלוש הבחינות החדשות בשיקולי לוחמת-ה"קוים", אשר מוננו והוגדרו לעיל, אנו רואים איפוא כי השניה שבהן (זו של התצפית) עשויה להקל יותר על הצד ה"חיצוני"; אך הראשונה והשלישית (האפשרויות להשהיה ולהקמת ה"קירות") מסייעות בעיקרן בידי הצבא הפועל ב"קו-הפנימי".

• • •

במידה שהמחשבה הצבאית המתכננת-והמבצעת תביא בחשבון ותנצל את אפשרויותיה של התקופה החדשה גם בתחום אורחי בלימה והשהיה וגם באשר ליצירת "קירות" או חיי-זוקם, — כשם שישראל שיש-רושם שהדבר נעשה בצבאות רבים לגבי אמצעי-התצפית — יהיה לנו יסוד להניח כי תכופות יוצר אזי שוב מעין "שיווי-משקל" מסוים באותו מכלול של מושגים בטטח האיסטרטגיה (ואף בזה של "טקטיקה רבתי"), של הצדדים ה"חיצוני" וה"פנימי", אשר ניתוחיו של בעל-אמנות-המלחמה חלים עליו, דומה, איפוא, שמוכלול-מושגים זה — על-כל-פנים ביסודו — עשוי להשאר ברי-תוקף בתקופה הקרובה והנראית-לעין בהתפתחות-הצבאית.

• • •

סקירת מושכלות-ראשוניים בניהול מבצעי-מלחמה, בכללותם, כפי שהוצגו בספר "אמנות-המלחמה", מאפשרת להגיע, בקוים-רחביים, לידי מסקנה פחות או יותר כוללת כי אף

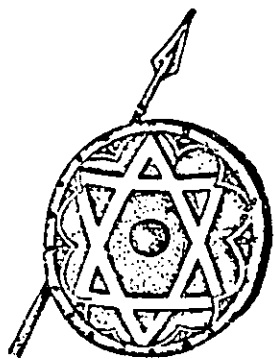
ב"לוחמת-המחר" האמצעים והשינויים לא-מעט מידיים, ששימשו בספרו, להתגלות אחת כמה וכמה לוחמה "בנוסח חדש" נה לקראתה יכונה אות הגדולים שואם נחזור, אל נושא מסוים סוגית מבצעי-לפנימי, ואל שאלה ואלה, שגם כלפיו יהיו כללית זו, וקל לניש של נוהגי-מורכ — שמהם מורכ הן אורח-הקוים

הפנימיים — ודאי שהם ברי-שימוש, ואף מצווי-מציאות, גם לגבי צבאות בינוניים וקטנים, אשר באזורים-זירותיהם טרם הספיקה התכונה-הצבאית-לקראת-הבאות להגיע למלוא אותה רמת השכלול הטכנולוגי (וממילא גם הארגוני) החדש המסתמנת כבר בצבאות הגדולים והאדירים של מעצמות-רבתי. נמצא, איפוא, כל בשביל צבאות כאלה אקטואלית במלוא חיוניותה אותה בעיה, שהוזכרה כאן רבות, בעית ה"ברירה" בין אורחי "קורפנימי" ו"קורחיצוני". וביתר דיוק ואמת-מציאותית, נאמר: — בעיה של השילוב הנכון והקולע בין שנים אלה, בהתאם לצרכים האובייקטיביים של המצב הגיאוגרפי-ההיסטורי ושל מסיבות הרגע-הקריטי. היא-היא הסוגיה המרכזית, אשר כה הובלטה בחלקו הכללי, התיאוריטי, של הספר "אמנות-המלחמה" — והיא שהיותה אף את הנושא המרתק והמאלף ביותר שבו.

ב"לוחמת-המחר" העלולה-להתחולל, רווית האמצעים והשיקולים הגרעיניים-טיליים, עשויים לאמצעים ממושגי-המלחמה המתמידים, ששימשו נושא לניתוחיו של א. ברן בספרו, להתגלות כדבר-של-קיימא: — על אחת כמה וכמה כשהמדובר הוא עדיין באותה לוחמה "בנוסחה-המעבר" אשר בתהליכי-התכוננה לקראתה יכולים אנו להבחין כיום בצבאות הגדולים שבעולם.

ואם נחזור, מהנחה כללית ומכלילה זאת, אל נושא מסוים ומוגבל-יותר — והכוונה, אל סוגית מבצעי קורחיצוני לעומת מבצעי קורפנימי, ואל שאלת תכונותיהם הספציפיות של אלה ואלה, וה"ברירה" שביניהם — ודאי שגם כלפיו יהיה יפה תוקפה של מסקנה כללית זו, וקל וחומר, כי אותם צירופים שונים של נוהגי-מתקפה מזה ונוהגי-בלימה מזה — שמהם מורכבים, כפי שכבר ראינו קודם, הן אורח-הקיום-החיצוניים והן אורח-הקיום-

סיכויי ה-
ויסטרטגיים
זו כזה מ-
זשר בעבר.
זויות עשוי
במצב של
ים-החיצו-
קירות" ל-
בין מספר
זויביו אלה

זדשות ב-
זו והגדרו
זבהן (זו)
על הצד
ז (האפש-
ז מסייעות
זפנימי".

זת המתכ-
זתנצל את
זחדשה גם
זהשהיה
ז" או חיי-
זדבר נע-
זאמצעי-
זוד להניח
זין "שיווי-
זשל מוש-
זבזה של
זים ה"חיי-
זשל בעל
זיו. דומה,
ז- על-כל-
זטאר בר-
זאית-לעין

זמבצעי-
זפר "אמ-
זקוים-ר-
זת כי אף

1814

תבליות ההיסטוריה-הצבאית

דברים בפתחת הקתורה להיסטוריה-הצבאית באוניברסיטת תל-אביב

מקובל בעולם לפתוח הרצאה הדנה בנושא מנושאי התורה הצבאית באימרה שנבחרה לכך מדבריו של מצביא מפורסם. ארשה לעצמי לחקות מנהג זה — ובחרתי, כנקודת-מוצא לדברי, במשפטו של מפקד צרפתי נודע, המרשל פו.ש. הוא נהג לטעון שחכמת-המלחמה כולה טמונה במספר מלים בלבד: — על-מה בעצם מדובר?

ואומה? בתקופתנו מתיחסים הוגי-דעות רבים בספקנות, ואפילו בשלילה גמורה, אל היסטוריה כמדע. יש הסבורים שהיא אינה מדע כלל. התגבשה כידוע אסכולה פילוסופית שלמה הטוענת כי המאורעות החברתיים, המדיניים והצבאיים של כל הזמנים הם פרי מקרה בלבד. הפירושים שההסטוריונים מנסים לתת להתרחשויות אלו הם — לפי תפיסה זו — פירושים שלאחר-מעשה, ומתוך כך הריהם מסולפים ביסודם. כי אין המשכיות, אין גורמי-קבע ואין קשר הגיוני בין סיבה ותוצאה — לא בחיי הפרט ולא בחיי הכלל.

אף מבלי שנגיע אל הקיצוניות האחרת של דטרמיניזם סכמטי, לא יקשה לסתור השקפה ניהיליסטית זו. "עד-המלך" המור בהק נגד פילוסופיה אנטי-היסטורית, הוא העם היהודי; ואין לך הוכחה חותכת יותר להמשכיות ולרציפות בחיי האומה מאשר הקמת הבית-השלישי.

ברם, אף אם יכולים אנו לבטוח בתוכנו היסודי ובערך המחנך של מדע-ההיסטוריה, יה, אין בכך עדיין תשובה למערערים על התועלת אשר להיסטוריה צבאית בכלל, ובתקופתנו זו בפרט. "דומה המלחמה לזי-קית", אומר קלאוזביץ — "כמוה משנה היא את צורתה ללא-הרף, ושום מצב שאירע בה אינו חוזר לעולם". אך אם דבר זה נכון — כיצד ניתן להפיק לקח ממעשי העבר למי-שימות שלאחר?

לכאורה, נוסחה פשוטה ופשטנית מדי. על אף זאת הרי היא מבטאת, לפי עניות דעתי, אמת יסודית-ביותר. שכן, בטרם פותחים בפעולה כלשהי — ובודאי בפעולה הנוגעת לתחום צבאי — יש להגדיר בבהירות ובצורה חד-משמעית את מטרתה. אכן, כאשר מתחילים במפעל חדש, וכאילו יוצא-דופן במקצת, כהוראה של היסטוריה-הצבאית במסגרת אורחית אקדמי-אית, מן הדין הוא לחזור על אותה השאלה הפשוטה: — על מה בעצם מדובר? שאלה, אשר במקרה הממשי שלנו מתפרטת לשלוש שאלות-משנה: —

א. מה תועלת ישנה בידיעה של היס-טוריה-הצבאית בכלל — ובתקופתנו ובאר-צנו בפרט; ומה עשויה ידיעה כזאת לתרום לחינוך המפקדים, בין אלו שבצבא-הקבע ובין אלה שבמילואים.

ב. מהו הטעם להכללת מקצוע זה במס-גרת הלימודים של מוסד להשכלה-גבוהה אורחית.

ג. מה אנחנו מתכוונים ללמד השנה ובמה במיוחד נעסוק בסימסטר זה של לימודי האוניברסיטה שנפתח עתה. הרשונא לי לעמוד על שלוש בעיות אלו.

נפתח בראשונה: — האם ניתן בכלל להפיק לקח מן העבר בשביל ההווה והע-תיד? האם קיימת רציפות וחוקיות בתול-דות האטשות, ובקורותיה של כל אומה

זוהי בעיה ע
העוסקים בתור
החריפה מאז
המסחררת, והש
דמות הכוחות
זאת אין תימה
המשוכנעים כי
החומרניים הם
ליחס משקל
ובוודאי שלא
שהתנהלו אי-
מאלה שמשנת
לפני זמן
בין שני מצבי
טכני, ביטא
בערך:
"לנוכח הוט
מתעורר ספק
לדבר על תול
חיילים מעטי
להתגבר ע
להרוס אפילו
עוד מעקר
הטקטיקה
אותם עד כ
ללמוד מן
מבצעי אל
תנו, תקופת

זוהי בעיה שהטרידה בכל הזמנים את העוסקים בתורה הצבאית. אכן, הבעיה החריפה מאז ההתקדמות הטכנית-המדעית המסחררת, והשפעתה הגוברת של זו על דמות הכוחות המזוינים. לנוכח עובדה זאת אין תימה כי ישנם אנשי-צבא רבים המשוכנעים כי במלחמה החדשה הגורמים החומריים הם שיהיו המכריעים, בעוד שאין ליחס משקל רב לגורמים העיוניים — ובוודאי שלא ללימוד מערכות ומסעות שהתנהלו אי-פעם באמצעים כה שונים מאלה שמשמשים בהם היום.

לפני זמן מסוים התנהל ויכוח-בכתב בין שני מצביאים. אחד מהם, גנרל של חיל טכני, ביטא את הדעה הנ"ל בלשון זו, בערך:

„לנוכח הופעתם של כלי-ההשמד החדשים מתעורר ספק עמוק האם ניתן עוד בכלל לדבר על תורה-צבאית. כאשר נמסרה לידי חיילים מעטים היכולת להרוג מאות ואלפים, להתגבר על הביצורים החזקים ביותר, להרוס אפילו ערים שלימות, — מה נותר עוד מעקרונות המלחמה, מהאסטרטגיה, הטקטיקה ומבנה-הגייסות כפי שהכרנו אותם עד כה? מכל מקום, אין לנו עוד מה ללמוד מן העבר. מה לקח יורו לנו עתה מבצעי אלכסנדר, חניבעל וקיסר בתקופת-תנו, תקופת הנשק החדש — ויתכן הסופי?

הלא ניתן לשער שאמצעי-ההשמד דהיום יעשו בכלל את המלחמה לבלתי-אפשרית בעתיד“.

על כך השיב ברה-פלוגתה שלו — מפקד בא בימים ומנוסה, אשר תודות לדרכי-הלחימה הבלתי שגרתיים שלו קצר נצחון נות רבים בעמדו בראש כוח קטן ולמול אויב עדין-במספר — כדברים האלה: „אף אני — אין אני מתעלם מן ההתפתחות הטכנית העצומה שגרמה, ועוד תגרום, למהפכה עמוקה בכל שדות הפעילות הצבאית — ולא רק בהם. אפשר והתפתחות זו עוד תביא לידי מאוץ-כוחות חדש ביהסים שבין המעצמות. מסגרות מדיניות וצבאיות אשר היו עצמאיות עד עתה — תערמנה; וישארו רק גופים פוליטיים וכלכליים גדולים מועטים-ביחס, המסור-גלים ליצור את הנשק החדש ולשאת בהוצאותיו המרובות. כך, עכ"פ, יהיה מצב-הדברים עד אשר ימצאו שיטות-ייצור כאלו לאמצעי-ההשמד החדשים שיוזילו אותם עד כדי כך כי גם הכוח-המזוין של המדינה הקטנה יהא מסוגל להחזיק בהם.“

„כן אינני מתעלם מכך שהתמורה הגדולה בשדה החימוש אשר הננו עדים לה תביא בעקבותיה תמורות רציניות לא-פחות באורח ניהול קרבות ומערכות ובבנין גופי-צבא.“

„אולם, למרבה הצער, אין אני רואה סיכוי שאמצעי-המגור החדשים ימגרו את

לינורה
חרתי,
א נהג
זובר?

הוגי-דעות
ילה גמורה,
זורים שהיא
זוע אסכולה
המאורעות
ם של כל
הפירושים
להתרחשויות
— פירושים
ם מסולפים
גורמי-קבע
צאה — לא

יות האחרת
שה לסתור
מלך" המור
זורית, הוא
וותכת יותר
ומה מאשר

זוח בתוכנו
צ-ההיסטור-
זרעים על
זית בכלל,
לחמה לזי-
משנה היא
שאירע בה
זה נכון —
העבר למ-

ד"ר י. בר מרצה את הרצאת-הפתיחה

